

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De temperantia & modestia in refectione corporis. Thema. Messui
myrrham meam, cum aromatibus. Cant. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA XXX.
DE REFECTIONE CORPORIS.
EXHORTATIO
IN EANDEM,

Agit de Temperantiâ, Modestiâ, & Oratiõne,
in corporis refectione adhibendâ.

THEMA.

Messui myrrham meam cum aromatibus. Cant. 5.

VEL:

*In refectione corporis curandum est, ut Temperantia, modestia,
& decencia interiùs & exteriùs ab omnibus adhibeatur.*

Reg. 30.

SPONSAM CHRISTI, Animam piam, religiosam, sanctam, hortum conclusum esse, exhortatione proximè præcedente exposuimus: nunc eadem Sponsa Dilectum suum ad hortum hunc, id est, ad seipsam, hinc manifestè invitat. *Veniat dilectus meus in hortum suum.* Tanquam si diceret: Si ego hortus sum: *Veniat Dilectus meus in hortum suum* (licet omnibus aliis conclusum, Sponso tamen soli patulum, tanquam suum) & *comedat fructum pomorum suorum.* Cant. 5. quos flante Austro, id est, Spiritu Sancto, ipsa produxit; ut iis se oblectet, pascat, atque

reficiat. Auditâ humanissimâ Sponsa invitatione, mox Sponsus Cælestis Christus Dominus respondet: *Veni in hortum meum, soror mea Sponsa.* Hoc est, jam intravi & descendi in hortum meum, meum scilicet, & tuum; Sponsi enim & Sponsæ omnia sunt communia. *Messui myrrham cum aromatibus.* Ps. 1. Messui, carpsi, collegi ramos odoratos myrrhæ & liquorem myrrhisiam ex fruce stillantem, unâ cum aromatibus. Per myrrham Sancti Patris mortificationem, per aromata virtutes intelligunt, quas Christus Dominus, tanquam hortulanus cælestis efficit, plantat, decerpit, colligit, atque quasi vescendo, sese oblectat.

Noi

Nos in presenti, ex toto partem sumemus, per Synecdochen, ac per myrrham intelligemus mortificationem, non universalem, sed particularem Gulae, sive Temperantiam; quam cum myrrhâ comparabimus; per aromata verò, virtutes, quas in hac Regula Sanctus Patriarcha noster exigit, scilicet modestiam, decentiam, pietatem, devotionem orationis & lectiois, quas cum aromatibus componemus.

I. *Mesai myrrham meam.* I. c. Scilicet myrrham mortificationis Gulae, myrrham Temperantiae, quam ego tibi invidi & inserui; hæc enim mortificatio, ut Sanctus Gregorius, S. Anselmus & alii Patres docent, præire debet vitam sanctam, ac tanquam prima virtutum primo loco demeti, ut per eam anima religiosa ad alia gradum faciat, ceteraque virtutum aromata merat.

Myrrha, ut Author est Plinius L. 12. c. 15. arbutula est in Arabia, minor arbore thuris, altitudine ad quinque ferè cubitos adolecens. Authores alii de ea scribentes, consensu unanimi asserunt, esse scabram, spinosam, foliis acuminatis, caudice duro & intorto, è cuius vulnere defluit lacryma, gustu acris, amara, vi glutinandi, siccandi & abstergendi prædita. Galemus L. 7. Medic. Simpl. Myrrha (ait) purgat pectus, astringit, concoquit, discutit, calefacit. Dioscorides L. 1. c. 67. inquit, Myrrha contra tussis, pectoris, laterisque dolores, dysenteriam, gravem anhelitum, distillationes, oculorum caliginem, aliisque morbos valet plurimum. Omnia hæc, quæ de Myrrhâ Arabicâ prædicantur, longè

meliùs præstat myrrha mystica & spiritalis; myrrha mortificationis Gulae, & virtus Temperantiae, in Regula præsertim à S. Patre, tanquam Medico Spirituali, Nobis præscripta. Temperantia enim initio est scabra, spinosa, dura, amara; sed paulatim dulcescit, & mira asserit commoda & emolumenta: Nam siccat, concoquit discutit, noxios humores corporis, animaque morbos arcet ac proscibit. Ordiamur à morbis & miseris animæ.

I. Temperantia animam, veluti myrrha corpus, sanum conservat, morbos depellit, & à peccatorum corruptione & putrefactione præservat, qualia sunt Gula, Crapula, Ebrietas, Luxuria, Ira, Acedia, aliisque plura; quæ ex intemperantiae fonte velut rivuli ebulliunt. Atque ut modò Loth ebrium, Holofernem vino sepultum, Epulonem quotidie splendide epulantem, aliosque innumeros taciti prætereamus; quam luculentam nobis tragediam exhibent Protoplasti Parentes; quibus omnium primò Temperantiae Præceptum à Deo est impositum: *De Ligno Scientia boni & mali non comedatis.* Quamdiu hoc tributum & vectigal Conditore suo persolverunt, in quantâ innocentia, felicitate & sanctimonia degebant? Hoc verò moderationis tributo denegato, in quantam miseriarum abyssum præcipitati sunt? Prolapsi sunt in statum peccati, in inimicitiam Dei, aliasque calamitates innumeras, quibus se, suosque Posteros subjecerunt; Paradiso expulsi sunt; ac mortis spolia, demonum ludibria, morborum, laborum, ærumnarum ergastula & nosocomia evaserunt.

ooo

Deinde.

Deinde. Temperantia animam ad illustrationes divinas excipiendas disponit, ad orationem, contemplationem, & studium omne virtutis ac perfectionis agilem, expeditamque reddit; veluti ex adverso, Gula, Crapula, Intemperantia, ad omnia spiritus exercitia gravem, pigrum, tardum, somnolentum & acediosum efficit. Exules & Peregrini hic sumus, qui non habemus hic manentem civitatem; sed futuram inquirimus; ut scribit Apostolus *Hebr. 13.* Equum igitur est, ut cibum, potumque & res hujus seculi, non ad luxum, non ad voluptatem & abundantiam; sed ad usum & necessitatem adhibeamus: Nemo enim viatorum se sarcinis gravat; Sapiens nemo nimis se cibis onerat; hi enim corpus gravant, atque in itineris progressu proficiscentes retardant. Ideoque Sanctus Petrus hortatur: *Obsecro vos, Charissimi, tanquam Advenas & Peregrinos abstinere vos à carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam, eamque in interitum sempiternum deturbant. Vultis tragicum ac durum intueri spectaculum, & finem luctuosum carnis amatorum, ac gula suæ servientium? Exemplum horrendum præbet Franciscus ille Burgundus, ut eum vocat Nebridius à Mundelheim Canonicus Regularis S. Augustini, in pererudito suo Antiquario Epist. 86. p. 391. Qui cum Ordini rigidiori (quem Author nominat; ego autem ob causas nominare superfedeo) se transcripsisset, videretque illos, qui tunc præerant, ob hospites, aut officii dignitatem subinde meliusculè tractari, ut ad lautitias illas adire perer, carni que suæ blandiri posset,*

fucata virtute, tandem in aliquo Sabaudiz Monasterio Præfectus; coepit frivolis desideratis cupidis, abjecta eâ, quæ in Ordine isto tantopere floret, mortificationis curâ. Brevi, angina ad extrema deductus, Gula pœnas dedit in Gula; ita ut post Sacramentum Penitentia, nè Divinum quidem Viaticum sumere sit ausus; sed humi prostratus illud adoraverit, dicens: *Deus propitius esto mihi peccatori: Mox Vota solemniter renovavit. At hem! post altum silentium atque suspirium dolenter ac desperanter forum commodorum, ac sprete mortificationis memor, in hæc erupit: O Fratres, Fratres! Verè non omnis, qui dicit, Domine, Domine, intrabit in Regnum salorum. O, ô Fratres! Profecto spes impii tanquam lanugo est, quæ à vento tollitur! Nulla pars est mihi cum hereditate Sanctorum. Gula & Ambitio totum me rapuerunt. Idcirco iusto Dei judicio ad æterna supplicia damnatus sum. Stupentibus trementibusque omnibus, Confessario dicente: vixit, illi, adhuc, poenitentiam, misericordiam sperem patere. Respondit: Tempus poenitendi modò recessit: DEI misericordia & omnis salutis spes occlusa mihi est. Heu dulces boli! Heu amara bonorum quæquam duram mihi concoctionem causasti! Instat Confessarius Crucifixum ostendens, & magno verborum pondere amorem, sanguinem, mortem Christi exaggerans. At ille: Frustra baculus narras: Jam damnatus sum, nihil omnino juvant: Alter Judas fui: Sub eminentis Religionis titulo Christum velut osculo prædidi. Nulla mihi unquam erga Deum sincera fuit caritas; sed ambitio, & gula cuncta mea opera quæ vobis bona apparebant, depraverunt.*

IESU & MARIÆ sacra Nomina
 pronuncianda suggerit Confessarius.
 Tum sceleratus ille inimicus Crucis
 Christi: *Non possum, inquit; nec vellem,*
aspicere. Dixit & è manica Regularum
 libellum excutens & abiciens, exclamavit:
Damnatus sum. Mox Agnum Dei
 projecit & dixit: *Damnatus sum.* denique
 disparatæ Virginis Rosarium cum eadem
 voce: *Damnatus sum:* Et cum ei
 ex iterum offerrentur, noluit. Ergo
 optimi Filii tam scelesti Patris ac Super-
 rioris in tam lugubri tragœdia se se
 in templum conferunt, & suis humi
 corporibus, coram Divino Sacramento
 piteas & lacrymas fundunt. At Infirmus
 infelix nihil interea dicebat aliud,
 quam *Damnatus sum!* *Alter Judas fuit!*
 Confessarius cum religiosâ reliquorum
 pompâ SS. Eucharistiæ Sacramentum
 ad agrum deportat, rogâtque, ut præsen-
 tem ibi Deum veneretur, Eucharisticam
 Pyxidem manu contrectet. Verum ille
 (sunt verba Authoris) retorquens aliò
 caput & oculos, identidem vocifera-
 batur: *Damnatus sum!* *Alter Judas fuit!*
 Tandem miser altâ voce exclamavit:
In æternum! *In æternum!* Et adhuc altius:
O in æternum! Simulque spiritum ejecit.
 Ejus facies post mortem tam tetra,
 nigra, horrida apparuit, ut cunctis
 necum incusserit. Nec oculi, nec os
 claudiullâ arte potuerunt; sed hiantia
 manebant, supra modum terribili
 spectaculo. Ita ille & ex eo P. Joannes
 Nadasî in Colle Thuris c. 17.

Hi sunt fructus intemperantiæ. Cui
 aures ambæ non tinniant! Quis myr-
 rham mortificationis adhibere renuat,
 ut à tantâ corruptione ac perversione,

imò à tam miserabili desperatione
 ac damnatione aternâ præservetur?
 Præterimus nunc ea mala, quæ
 myrrha hæc etiam à corpore proscribit,
 dum morbos depellit, humores noxios
 exsiccat, omnemque propè infirmitatum
 fontem obturat, sanitatèque in vigore
 conservat. De quibus prolixè Pater
 Leonardus Lessius in suo Hygiastico:
 Et Ludovicus Cornarus Venetus in
 Tractatu suo de vitæ sobriæ commodis.
 De quibus aliàs agemus prolixius.

II. Alterum, quod Sponsus Divinus
 in Sponsæ horto se fecisse meminit, est,
 quòd melluerit aromata: *Mesui myr-
 rham meam cum aromatibus.* Per aromata
 Sancti Patres intelligunt virtutes,
 quæ Sponso gratum, amabilemque
 saporem & odorem præbent. Appositè
 ad rem nostram hæc exponit Richardus
 de S. Victore: *O Sponsa afflictionem
 Penitentia (& mortificationis) tolerasti,
 & venisti ad messem perfectionis virtutum.*
Mesui in te myrrham cum aromatibus:
*quia simul cum amaritudine laborum
 confecta sunt & perfecta in te virtutum
 aromata: Cùm enim mortificata fuerit
 carnalitas & propria voluntas, tunc sicut
 virtutum aromata.*

Igitur præter Temperantiæ virtutem,
 quæ tempore mensæ metitur & collig-
 gitur, colligenda quòque ac metenda
 sunt nobis etiam virtutum aromata:
 Quenam verò illa sint, declarat S. Ignatius
 in Regula: scilicet Modestia,
 Decentia, pia mensæ benedictio,
 devota gratiarum actio, reverentia,
 spiritualis lectio & sedula ad eam
 animi applicatio, atque attentio.

O o o z, Omnia

Omnia hæc instar sacchari sunt, instar cinnamomi, caryophylli, macis, nucis myrtilicæ, aliorumque aromatum; quæ cibos condiunt, gratumque odorem & saporem præbent manducantibus.

1. Aroma primum, quod corporis refectionem condit, gratumque saporem & odorem Deo ac proximis præbeat, est modestia; quæ est virtus, quâ modum in cibi potusque sumptione tenemus, ne cuiusquam aspectum offendamus. Respicit quidem hæc virtus externa; sed tamen ex interna temperantia virtute procedit; quemadmodum immodestia, ex interiori appetitu inordinato oritur, ob quem quis sibi haud præseus est. Atque hæc modestia, ad ædificationem præsentium mirè facit, dum nos, ut religiosos decet, cibum capere conspiciunt. Huic autem virtuti repugnant sequentia. 1. Majore quàm par est, aviditate, celeritate & festinatione, cibum sumere. 2. Indecorè cibum ori ingerere. 3. Cubitum & brachia mensæ imponere. 4. Olla alterâ, vel utrâque manu, arrepta rodere. 5. Jusculum ex ipsa scutella, ori admotâ, forbare. 6. Cultrum manu tenendo, eadem cibum ori ingerere. 7. Cultro dentes palam purgare. 8. Oculis curiosè circumspicere. 9. Scutellis & cochlearibus strepitum cieri. 10. Ova pollice evacuare. 11. Inter bibendum oculos circumgyrare. 12. Tempore mensæ absque necessitate loqui & alia quàm plurima, quæ Religiosos, in tricliniis suis, haud parùm dedecent.

2. Alterum aroma gratum exhalans odorem, & à S. Patre, in Regula requisitum, est decencia; quæ respicit modum ipsos cibos tractandi & munditiam.

Contra quam, delinquent, tum, qui plures ex antedictis, defectus committunt; tum etiam qui in sequentes impingunt. 1. Qui in orbe cibos inconcinnè circumvolvunt. 2. Qui cibos ex scutella manibus efferunt. 3. Qui digitos valde immundos gerunt. 4. Qui cyphos, cochlearia, cultros & similia immunda habent. 5. Qui mappulas valde commaculant. 6. Qui urgente necessitate, non strophio; sed mappâ nare, salvâ veniâ, emungunt. 7. Qui panem integrum, aut dimidium butyro diluunt. 8. Qui digitos indecenter lingunt. 9. Aut denique quidquid aliis commensalibus nauseam creare potest, admittunt.

3. Aroma gratum præbens odorem & saporem, atque in Regula requisitum, est, pia mensa benedictio & gratiarum actio, quæ more Romano apud nos, cum debita reverentia ac devotione obeunda sunt. Devotio hic ejusmodi adhibenda, qualis communiter in oratione requiritur, scilicet promptitudo orandi, gratiasque referendi, & insignis pietas. Cujus exemplum nobis præbuit S. Ignatius; qui in benedictione mensæ & gratiarum actione, non minus atque in ipsa meditatione, mentem recolligebat; ita ut pietas, devotio, & ardor in ipsa facie, quasi succensens, reluceret. Reverentia debita à nobis exhibetur, dum capite aperto in triclinio consilium mensæ prætolamur; dum ad Gloria Patri, & similia pronuntiata, caput reverentia non nihil inclinamus, in benedictionis ultimas syllabas respondendo non involamus; &c.

Quare denique aroma, quod suavi virtutum odore ac gustu Spiritum reficit est lectio pia ac spiritualis. Scripsit divinis, SS. Patrum Voluminibus, Litoris admodum Asceticis, Historiis factis & martyrologio. Hoc aromate fruimur ac reficimur, dum lectionem moderata ac suavi attentione auscultamus, dum quidpiam observatu dignum, in ventrem memoriz demittimus, aut si lectio desideretur, dum pii quidpiam ruminamus, Christi, B. V. & Sanctorum aliorum manducantium exempla nobis proponimus, aut de cibo caelesti cogitamus. Atque haec sunt aromata illa odorifera ac praestantissima à S. P. N. in Regula praescripta.

Quapropter, Dilectissimi, si cum sponsa cupimus esse sponsi hortus amce-

nitate ac fructibus affluens. 1. Christus in nobis, & nos cum Christo metamus Myrrham temperantiae, ad eam animam salutarem, ut ab ea vitia quamplurima refecet, eandem ad orationem & Spiritus exercitia disponat; adeo corpori proficuum; ut morbos arceat, humores superfluos exsiccet, sensus & potentias vegetet, sanitatem tueatur, & vitae longevitatem adducat. 2. Metamus aromata, Deo ac proximo gratum ad eodum odorem & saporem praebentia: scilicet modestiam, decentiam, orationem devotam, lectionem piam; quae si observaverimus, quotiescunque corpus cibo reficiemus, caelesti Sponso, melleum myrrhae cum aromatibus odoriferis, & gratissimis exhibebimus, cumque mirifice oblectabimus.

REGULA XXXI.

DE OBEDIENTIA PERFECTA.

EXHORTATIO

IN EANDEM;

Declarat conditiones perfectae obedientiae.

T H E M A

Produxit Deus lignum vitae in medio paradisi. Gen. 2. 9.

V E L

Expediit in primis ad profectum, & valde necessarium est, ut omnes perfecta obedientiae se dedant. Reg. 31.

Quemadmodum praestantissimi Ecclesiae orthodoxae Doctores S. Augustinus, L. 3. de Civ. c. 11. & S. Ambrosius L. de Paradiso Ecclesiam in sensu allegorico cum Paradiso component: Paradisus, inquit, est Ecclesia, quatuor flumina sunt quatuor Evangelia, ligna fructifera sunt Sancti, fructus Sanctorum opera, lignum vitae Christus, Sanctus Sanctorum, vel ipsa benorum omnium mater Sapientia.

Ooo 3

Lignum